

Ageriko bilkura

Diman, 2011ko apirilaren 15ean

LINO AKESOLOREN MENDEURRENA (1911-2011)

Diman, 2011ko apirilaren hamabostean, udaletxean, Lino Akesoloren jaiotzaren mendeurrena dela eta, Euskaltzaindiak Ageriko bilkura egin du.

Bildu direnak:

Euskaltzain osoak: Andres Urrutia euskaltzainburua, Xabier Kintana idazkaria, Andoni Sagarna Iker sailburua, Andres Iñigo Jagon sailburua, Adolfo Arejita, Patxi Goenaga eta Patxi Uribarren.

Ohorezko euskaltzainak: Gorka Aulestia eta Luis Baraiazarra.

Euskaltzain urgazleak: Kepa Altonaga, Pruden Gartzia, Xabier Mendiguren, Pasqual Rekalde, Dorleta Alberdi, Jesus Mari Makazaga, Pello Esnal, Juan Luis Goincoetxea eta Rikardo Badiola.

Joseba Zabaleta kudeatzailea eta Erramun Osa idazkariordea.

Euskaltzaindiak Dimako Udalarekin batera Lino Akesolo euskaltzain osoaren jaiotzaren mendeurrena dela eta, hainbat ekitaldi antolatu ditu. Egunean zehar, Akademiaren Gramatika batzordea, Onomastika batzordea eta Corpus batzordea bildu dira. Arratsaldeko 18:30ean, berriz, udaletxearen aurreko Plazan, aureskua dantzatu da, eta herriko abesbatzak kanta bat eskaini du. Gainera, Lino Akesoloren omenezko plaka bat ere erakutsi dute Andres Urrutia euskaltzainburuak eta Jose Ramon Garai Dimako alkateak. Ondoren, Ageriko bilkura eskaini da Udaletxeko bilkura aretoan.

Euskera. 2011, 56, 1-2. 95-174. Bilbo
ISSN 0210-1564

Andres Urrutia euskaltzainburuak hasiera eman dio Ageriko bilkurari, ekitaldiaren nondik-norakoa azalduz eta Lino Akesolok euskararen alde egindako ahaleginak eta hartutako nekeak azpimarratuz. Segidan, Julen Urkiza *Karmel* aldizkariaren zuzendari eta historialariari eman dio hitza. Honek, «Lino Akesoloren izaera dela eta» hitzalditxoa eman du.

Julen Urkizak ondo ezagutu zuen Lino Akesolo, batez ere *Karmel* aldizkariari esker -Akesolo ere aldizkariaren zuzendaria izan baitzen- eta baita Idazlan guztiak prestatzen aritu izan zenean ere. Gizon egiazale eta apala zela azpimarratzen du Urkizak, eskuzabala eta beti laguntzeko prest zegoena: «Bere jakintza besteen zerbitzuan jartzen eban apaltasunez, hainbat pertsonari lagunduz... Zenbat lan anonimo egin ete eban bere bizitzan, baita komentuan be...! Umoretsu, ironiko, kritikiko zorrotza ere bazen, eta bere iritzia emateko askatasuna erakusten zuen. Honen haritik, honako anekdota du gogoan Urkizak: «Jakintsu batzuk be euren bildurtxoak euken Linoren iritzien aurrean: adibidez behin, Luis Mitxelenak, hitzaldi baten aurretik isilean Linori esan eutson: «mesedez, zuk ez egin komentariorik, esatekotan, gero neuri esan».

Egiaren aldekoa beti, Julen Urkizaren berbetan. «Eztabaida eta auzi-mauzietan sartzen zanean, ustez behintzat, egiaren alde egitearren sartzen zan; batzuetan idazlan laburretan egingo dau egiaren alde eta arinkeriaz idatzitako idazlanen aurka, umore-tanta batzuk be isuriz; beste batzuetan euskal literaturako balioak aurkituz eta aurkeztuz joango da, edota santu barriak ezagutzera emonaz».

Horren ostean, Luis Baraiazarra euskaltzain ohorezkoak «Lino Akesolo eta euskaltzale lagunak» izenburua duen testuaren irakurraldiari ekin dio. Euskaltzaleekin izan zituen harremanez mintzatu da Luis Baraiazarra, eta izen batzuk izan ditu gogoan: Iratzeder, adibidez, harekin harreman «estu-estua» izan zuelako. Hala, lapurterazko *Salmoak* bizkaierara egokitzen ibili zenean, Iratzeder sarri etortzen zitzaion bisitan, Begoñara. Baraiazarraren gogoan, «afaltzen gurekin izaten zan eta biharamunean Aita Linok eta biak ordu luzeak igarotzen zituen elkarrekin Salmoen bizkaierazko bertsoa eratzen, egokitzen, orrazten».

Bertsolaritza ere asko maite zuen Akesolok, eta hainbat bertsolarirekin sarri egoten zen. Baraiazarrak gogoan duenez, urte haietan Elizaren babespera jo behar zuten bertsolariek, eta Markina-Xemeingo Karmeldarretan ospatzen zen urtero «Bertsolari eguna» urriaren 12an. Lino Akesolo ere urtero joaten zen, Basilio Pujana Zeanuriko bertsolaria lagun zuela. Donostiako Karmeldarren Priore izan zenean, euskaltzale eta idazle askorekin izan zituen harremanak, eta Nemesio Etxa-

nizekin ia egunero izaten zen, «honek, Karmeldarretako kapera baten meza emon ondoren, euskal kulturako mundutxua Aita Linorekin polito astindu barik ez eban handik alde egiten-eta».

Jesus Gaztañaga, Jokin Zaitegi, beneditar euskaldunak -batez ere Lazkaokoak-Mikel Zarate, Karmelo Etxenagusia edota Joan Mari Lekuona izen ziren Lino Akesoloren lagunak.

L. Baraiazarraren saioa amaitzean, Patxi Uribarren euskaltzain osoari hitza eman dio euskaltzainburuak. Honek, «Lino Akesolo, irakurle aseezina, ikertzaile sakona, hiztegitile zorrotza» izenburua daraman hitzaldia eskaini du.

Lino Akesolo irakurle aseezina izan zen, beti esku artean liburu bat zuela, eta Patxi Uribarrenen esanetan, «jakingura aseezin hori izan zan, izan bere, bizitza osoan zehar barru-barrutik jakituria bila bultzatzen eban ezten zorrotza».

Ikertzaile sakona zela azpimarratzeko, Julen Urkizak Idazlan guztiak lanean jaso zuen klasifikazioa du gogoan Aramaioko euskaltzainak. Ikerketa-lan zabal hori burutzeko, biblioteca eta artxiboetan eten barik lan egin zuen Akesolok eta horrek, Uribarrenen ustez, mesede handia ekarri die gaur egungo ikertzaileei. Hiztegitile zehatza ere izan zen Lino Akesolo, eta, Uribarrenen iritziz, «Aita Linok urteetan zehar euskararen alde egindako lanik handiena hiztegitintzan egindakoa dogu». Hori dela eta, eskari zuzena egin nahi du P. Uribarrenek: «Beharbada, Lino Akesolori egin deikion omenaldirik ederrena, bere lanak digitalizatu eta saretik eskaintzea litzake».

Miren Dobaran Bizkaiko Foru Aldundiaren Euskara Sustatzeko zuzendari nagusiaren hitzak etorri dira segidan. Lino Akesoloren ekarriaz, euskararen indarberritzeak dituen erronkez, herritarren atxikimenduak daukan garrantziaz jardun du zuzendariak. Amaitzeko, Jose Ramon Garai Dimako alkatearen hitzak etorri dira. Dimako herritar entzutetsuaren ereduaz eta ekitaldiaren esanahiaz jardun du laburki, herritarrak haien hizkerari eusteko eta nonahi baliatzeko duten eginbeharraz, egin dezaketen ekarpena azpimarratuz.

Hitzaldiak eta amaitu ostean, bertaratu diren guztiei Lino Akesolok bizkaieraz paratutako *Salmoak* liburua oparitu eta aho-gozagarria eskaini zaie.

Andres Urrutia Badiola,
euskaltzainburua

Xabier Kintana Urutiaga,
idazkaria